

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Kussinszky és Juhász Ügyvédi Iroda által képviselt dr. felperes neve **(felperes címe)** felperesnek - a főtanácsadó által képviselt Legfelsőbb Bíróság (1055 Budapest, Markó u. 16.) alperes ellen bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2009. november 12. napján kelt 28.P.25.305/2007/26. szám alatti ítélete ellen a felperes részéről 27. és 30. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy térítsen meg az államnak külön felhívásra 272.900 (kettőszázhetvenkettőezer-kilencszáz) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a keresetében 4.547.500 forint tőke és ebből 4.000.000 forint után 2002. szeptember 19. napjától, 247.500 forint után 2006. december 1. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján kártérítés címén.

A keresetét eredetileg a Magyar Állam alperessel szemben terjesztette elő arra hivatkozással, hogy az állam és annak végrehajtó hatalmát gyakorló hatóságai között lényegében munkaviszonynak tekinthető speciális jogviszony áll fenn és az irányadó gyakorlat szerint - összhangban a Ptk. 348. §-ával - a munkaviszonyból eredő tevékenység során jogellenesen okozott kárért a munkáltató szavatós felelősséget visel. A 2008. november 19-én előterjesztett 12. sorszámú beadványában előadta, hogy a Legfelsőbb Bíróságot tekinti alperesnek, a 14. sorszámú beadványban e nyilatkozatát akként pontosította, hogy az eredeti keresetétől eltérően alperesként a Legfelsőbb Bíróságot jelöli meg.

A kereset ténybeli alapjaként előadta, hogy a Bíróság alperes ellen bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a jelen per alperese, mint másodfokú bíróság a 2002. szeptember 19. napján hozott Pf.V.25.376/2001/5. számú ítéletével megváltoztatta a Megyei Bíróság 3.P.22.070/2000/6. számú ítéletének fellebbezéssel támadott rendelkezéseit és a keresetét elutasította. A döntése során a megalapozottnak elismert elsőfokú ítéleti tényállásból a PK. 51. és 52. számú állásfoglalások önkényes értelmezésével alkotmányellenesen kirekesztette mindazon káreseményeket, amelyek a per alperese általi törvénytelen elítélését követték, így azokat is, amelyek a Ptk. 349. § (2) bekezdésének Alkotmánybíróság általi megsemmisítése után következtek be, tehát el nem évültek. Nem vette továbbá figyelembe, hogy a Ptk. 349. §-ának (2) bekezdése csak arra az esetre vonatkozott, ha a kárt nem szándékosan és nem büntető törvénybe ütközően okozták. Vállalta annak bizonyítását, hogy a per alperese a törvénysértő ítéletével önmagában is szándékosan és büntető törvénybe ütközően okozott kárt.

Az alperes magatartásának jogellenességét mindezekre tekintettel az ítéletében az elévülés kérdésében elfoglalt téves jogi álláspontjában határozta meg. Kártérítésként a Megyei Bíróság által első fokon megítélt 1.500.000 forintból és annak 1989. április 21. és 2002. szeptember 19. között esedékessé vált kamataiból adódó 4.000.000 forint megfizetését kérte, mely az álláspontja szerint nem vagyoni kárnak tekintendő. Igényt tartott továbbá a jogerős ítélet alapján kiegyenlített 247.500 forint perköltségre, valamint a perrel kapcsolatos dologi költségként (gépelés, fénymásolás, iratbetekintés) és kiesett mérnöki munkaórái ellenértékeként 300.000 forintra.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy a felperes követelése elévült. A védekezése szerint a jogorvoslati rendszer, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló törvény rendelkezései értelmében kizárt a jogerős bírósági határozat kártérítési per bírósága általi érdemi felülbírálata, jogellenességének vizsgálata.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 274.500 forint illetéket. Az ítélet indokolásában megállapította, hogy a felperes 2007. június 27-én terjesztette elő először a Magyar Állam alperes ellen a kártérítési igényét. A bíróság hiánypótlási felhívására 2007. július 30-án károkozóként az alperest jelölte meg. A Megyei Bíróság ezt akként tekintette, hogy a felperes az alperest perli kártérítésre és a 2007. augusztus 30-án kelt áttételt elrendelő végzését az alperesnek kézbesítette. Az áttételt elrendelő végzés 2007. szeptember 27. napján emelkedett jogerőre. A felperesnek az alperes által hozott bírósági határozattal okozott kára megtérítése iránti igénye a károsodása bekövetkeztével, azaz az alperes határozatának kihirdetésével vált esedékessé. Jóllehet a felperes a keresetlevelében a Magyar Államot jelölte meg alperesként, az eljáró bíróság azonban azt, hogy a későbbi beadványában károkozóként már az alperest tüntette fel, úgy értelmezte, hogy a Legfelsőbb Bíróság kerül perlésre, és a keresetlevelet az áttételt elrendelő végzéssel neki kézbesítette. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a követelés bírósági úton való érvényesítése az alperessel szemben ezáltal megtörtént, de nem a keresetlevél

benyújtásának időpontja, hanem a felperesi beadvány alperes részére történt kézbesítésének időpontja bír jelentőséggel az elévülés megszakadása szempontjából. Az áttételt elrendelő végzés jogerőre emelkedésének időpontjából következően a kézbesítés még az elévülési időn belülre esett. Az áttételt elrendelő végzésből, valamint a felperes beadványából az alperes tudomást szerzett a felperes vele szembeni igényérvényesítéséről, az iratok kézbesítésével az elévülés megszakadt. Az a tény, hogy a felperes ezt követően a bíróság felhívására ismételten a Magyar Államot tekintette alperesnek, csak azzal a következménnyel bírt, hogy az elévülési idő folyása a megszakító cselekményt és nem az eljárás jogerős befejezését követően kezdődött újra. Ezért az alperes elévülési kifogását az elsőfokú bíróság nem tartotta alaposnak. Rámutatott arra, hogy a felperes az alperes téves jogértelmezését jelölte meg a kártérítési igénye alapjául és az ügyében eljáró bíróság által meg nem ítélt követelést, valamint az eljárással kapcsolatban felmerült költségeit perelte. A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. törvény (Bszi.) 2. § (1) bekezdése szerint azonban a bíróságok a vitássá tett vagy megsértett jogról - törvényben szabályozott eljárás során - véglegesen döntenek. A 7. § szerint a bíróság határozata mindenkire kötelező, ideértve azt is, ha a bíróság valamely ügyben hatáskörét vagy ennek hiányát állapítja meg. Osztotta az alperes azon álláspontját, miszerint a bíróságok határozatai ellen a felek a Pp. szabályainak megfelelően élhetnek rendes vagy rendkívüli jogorvoslattal. A jogorvoslati lehetőségek kimerítését követően nincs mód arra, hogy a bíróság a korábbi jogerős bírósági ítéletet felülbírálja. Ezért azt az álláspontot foglalta el, hogy a jogerős ítélet tartalma, az alperes által hozott ítélet jogszerűsége az ellene indított kártérítési perben nem volt vizsgálható. A le nem rótt kereseti illeték viseléséről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján határozott. Mivel a pernyertes alperesnek perköltség igénye nem volt, ezért arról döntenie nem kellett.

A felperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a keresetének helytadó határozat hozatalát kérte. Úgy értelmezte, hogy az alperes által 26/A/1. alatt csatolt okirat a Bszi. 7. §-ának kibővített szövegét tartalmazza, ezért indítványozta „bővítmény” alkotmányellenességének utólagos vizsgálata tárgyában az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezését. Álláspontja szerint „jogi abszurdum”, hogy a bírósági jogkörben okozott jogellenes kár semmilyen jogkereséssel sem elhárítható. Tévesen értelmezte úgy az elsőfokú bíróság, hogy a jog keresése jogorvoslat. Ez pusztán jogtechnikai okból sem lehet így, mert a jogorvoslat során a felek személye nem változhat, ellenben a jelen per alperese a Legfelsőbb Bíróság, míg az előzményi peré a Bíróság volt. A jogerő a bírósági jogkörben okozott jogellenes kár fogalmi tényállási eleme és nem kimentési jogalap, tehát a kártérítésnek nem akadálya, hanem előfeltétele. A következmény nélküli jogellenes károkozás tolerálásával a bíróságot általában megillető relatív immunitás abszolút immunitássá, vagyis lényegében a bíróság „tetszvényjogává” torzulna. A rendkívüli jogorvoslat kizárása csak a hibás ítélet véglegességének, de nem a jogellenes kárhelyzet fennállásának a tudomásulvételét jelentheti. Az elsőfokú bíróság ítélete ezért megalapozatlan és alkotmányellenes.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, perköltségre nem tartott igényt. Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet mindenben megfelel a jogszabályoknak. Nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az ítéletének indoklásában arra a következetes ítélkezési gyakorlatra utalt, mely szerint a Bszi. 2. § (1) bekezdésének és 7. §-ának rendelkezéseiből az következik, hogy a jogerős bírósági ítélet tartalma utóbb indított kártérítési perben nem vitatható, a kártérítési per nem szolgálhat mintegy jogorvoslati fórumként és nem eredményezheti azt, hogy a bíróság a korábbi ítéletet felülbírálja. Azzal is védekezett, hogy mivel az eljárása során súlyos, kirívó jogszabálysértést el nem követett, ezért kártérítési felelősség sem terhelheti.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét teljes terjedelemben vizsgálta felül, mert annak fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt (Pp. 228. § (4) bekezdés). A fellebbezést a Pp. 256/A. § (1) bekezdés e) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felperes fellebbezése alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a releváns tényállást helyesen tárta fel, a Fővárosi Ítéltábla a döntésével is egyetértett, a jogi indokait azonban nem osztotta.

Az alperes védekezése az elsőfokú eljárás során tartalmazott elévülési kifogást. A fellebbezési ellenkérelméből nem vonható le az a következtetés, hogy ezt ne tartaná fenn, a korábbi védekezését nem teheti meg nem történtté, hogy az ellenkérelemben csak a fellebbezésre reagál. Az alperes elévülési kifogása alapján ezért az ítéltábla - a Pp. 253. § (3) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel - vizsgálhatta és vizsgálta a felperesi követelés elévülésének kérdését és a következőket állapította meg.

Az elsőfokú bíróság helytállóan foglalt állást a felperes igényének esedékességét illetően, a felperes által állított károsodás ugyanis a jogerős bírósági határozat meghozatalával következett be. A felperes kártérítési igényének valamennyi eleme tekintetében a károsodás bekövetkeztének és az elévülés kezdetének időpontja 2002. szeptember 19. napja. A perköltséget illetően a jogerős ítélet végrehajtás útján kikényszeríthető fizetési kötelezettséget eredményezett, az önkéntes teljesítés elmulasztása olyan felróható magatartás, amelyre előnyök szerzése végett hivatkozni nem lehet (Ptk. 4. § (4) bekezdés). A teljesítési késedelem sem szolgálhat semmilyen módon a perköltség fizetésére kötelezett előnyére.

Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy a Ptk. 324. § (1) bekezdése szerint a felperes kártérítési követelésének elévülési ideje öt év. Téves következtetést vont azonban le a per során tett felperesi nyilatkozatokból és bírói intézkedésből az elévülés megszakadására.

A Ptk. 327. § (1) bekezdése értelmében az elévülést a követelés teljesítésére irányuló írásbeli felszólítás, a követelés bírósági úton való érvényesítése, továbbá megegyezéssel való módosítása - ideértve az egyezséget is -, és a tartozásnak a

kötelezett részéről való elismerése szakítja meg. E tények közül a perbeli esetben az első kettő jöhetett szóba, azonban egyik sem volt megállapítható.

A per iratai alapján egyértelmű, hogy a felperes az alperessel szemben a követelését bírósági úton csak 2008. november 19-én érvényesítette, a Legfelsőbb Bíróságot ugyanis ekkor jelölte meg legelőször alperesként. Az, hogy erre nem került sor korábban, egyértelműen kitűnik az 2008. január 30-i 3. sorszámú és a 2008. december 5-i 14. sorszámú beadványaiból is. Az előbbi beadványában meg is indokolta, hogy miért a Magyar Állam alperessel szemben kíván igényt érvényesíteni a Legfelsőbb Bíróság által okozott kára miatt. Az elsőfokú bíróság a 18. sorszámú végzéssel a Legfelsőbb Bíróságot, mint új alperest idézte a kereset közlésével. A Pp. 64. § (2) bekezdése alapján hozott határozat - a perköltségre vonatkozó rendelkezést kivéve - fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett. Az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg azt, hogy a követelés bírósági úton való érvényesítése a Legfelsőbb Bírósággal szemben 2007. szeptember 27. napja előtt megtörtént oly módon, hogy az áttételt elrendelő végzéssel együtt a keresetlevél kézbesítésre került a részére. A megállapítás egyrészt azért téves, mert e keresetlevél alperese nem a Legfelsőbb Bíróság, hanem a Magyar Állam volt, azaz a felperes a követelését bírósági úton az utóbbival szemben érvényesítette. Másrészt azért is téves, mert a követelés bírósági úton való érvényesítése a keresetlevél benyújtásával, és nem annak kézbesítésével történik, az elévülést megszakító anyagi jogi hatása ennél fogva az előbbinek van. A követelés bírósági úton való érvényesítése a Legfelsőbb Bírósággal szemben a 12. sorszámú beadvány benyújtásával történt meg.

A követelés teljesítésére irányuló írásbeli felszólítás egy címzett nyilatkozat, melyből a kötelezett értesül arról, hogy a jogosult igényt tart vele szemben a követelésének kielégítésére. A bíróság hiánypótlási felhívására előterjesztett 2007. július 30-i felperesi beadvány tartalma szerint nem a Legfelsőbb Bíróságnak címzett nyilatkozatnak, nem vele szembeni igényérvényesítés, ezért a kézbesítése - mely egyébként a felperes szándékától független, téves bírói intézkedésen alapult -nem járhatott az elévülést megszakító írásbeli felszólítás joghatásával.

A Fővárosi Ítéltábla mindezek alapján azt állapította meg, hogy az alperes elévülési kifogása alapos, a felperesi követelés a Ptk. 324. § (1) bekezdésében meghatározott idő elteltével elévült. A Ptk. 325. § (1) bekezdése szerint az elévült követelést bírósági úton érvényesíteni nem lehet.

A Fővárosi Ítéltábla megjegyzi, hogy a felperes tévesen értelmezte a 26/A/1. alatti alperesi beadvány tartalmát, ugyanis az a törvény szövegén kívül indokolást tartalmaz, a jogalkotó a Bszi. 7. §-át nem bővítette. A felperesi indítványnak megfelelő Alkotmánybírósági eljárás kezdeményezése jogilag nem lehetséges és szükségtelen. Az Alkotmánybíróság a Bszi. 7. §-a és a bíróságokról szóló 1972. évi IV. törvény 5. §-a alkotmányellenességének kérdését már vizsgálta és 2009. március 16-án meghozta a 778/D/2000. AB határozatot. A határozat indokolása szerint sem a jogerő, sem az ítéletek Bszi. 7. §-ában foglalt kötelező volta nem jelenti azt, hogy az alapeljárásban részt vett fél el lenne zárva attól, hogy - az alapeljárásban hozott határozat jogellenességét állítva, bizonyítva kárát, illetve a

sérelmezett határozat és a kár közötti okozati összefüggést - kártérítés iránt folyamodjon. A Bszi. hivatkozott rendelkezése, valamint a jogerő azt zárja ki, hogy az alapperben hozott határozat újra vitássá legyen tehető. Annak nincs akadálya, hogy a bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti igényt elbíráló bíróság az alapperben hozott határozat tekintetében megállapítsa a jogellenességet.

A Fővárosi Ítéltábla ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - eltérő indokolással - helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, az alperes ugyanakkor perköltséget nem igényelt, így arról a Fővárosi Ítéltáblának rendelkeznie nem kellett. A felperest a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelezte az illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére.

Budapest, 2010. május 6.

. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke

Dr. Magosi Szilvia s.k.
előadó bíró

Világhyné dr. Böcskei Terézia s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: